

→ VEILIGE ZORG ←

INSTRUCTIE

Leg uit aan de cliënt:

‘Met deze vragen willen we nagaan hoe u zo veilig mogelijk kunt leven.

Naarmate u ouder en kwetsbaarder wordt, worden bepaalde gezondheidsrisico's groter.

Daarover wil ik u een aantal vragen stellen. Met de uitkomsten van dit gesprek kunnen we u, samen met uw partner/familie/vrienden, mogelijk wat extra ondersteuning bieden.’

→ GEGEVENS

Naam cliënt:

.....

Datum:

.....

Datum vorige afname van de Verkorte Checklist Veilige Zorg:

.....

Naam zorgverlener:

.....

→ EERSTE VRAGEN

Zijn er onderwerpen of gezondheidsrisico's waarover u liever geen vragen beantwoordt? Zo ja, welke zijn dat?

.....

.....

.....

Zijn er voor u al afspraken gemaakt ter preventie van gezondheidsrisico's? Zo ja, welke zijn dat?

.....

.....

.....

→ ACTIES & TIPS ←

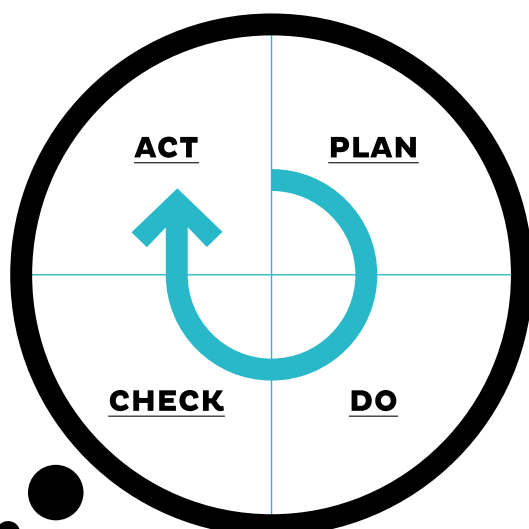
→ VERVOLGACTIES

BIJ VERHOOGD RISICO

Wanneer je een risico signaleert, is het belangrijk dat je daarna actie onderneemt. Dit betekent niet dat jij het probleem in je eentje moet oplossen maar wel dat je er iets mee doet.

Hiernaast zie je 4 stappen die je helpen om de juiste stappen te zetten na het signaleren van een risico. Houd bij het uitvoeren van de acties altijd rekening met de wensen van de cliënt (haal bijvoorbeeld niet standaard dat wankele maar dierbare meubeltje weg).

Kijk samen met de cliënt en/of zijn of haar naaste(n) wat het beste bij de cliënt past.

→ STAP #1 / VERKENNEN

- Ga in gesprek met de cliënt(vertegenwoordiger) over het risico wat je hebt opgemerkt uit de screening.
- Ga samen met de cliënt(vertegenwoordiger) na wat de oorzaak kan zijn voor het ontstaan van dit gezondheidsrisico (bijvoorbeeld ondervoeding, eenzaamheid).
- Vraag aan de cliënt(vertegenwoordiger) wat de cliënt belangrijk vindt.
- Houd bij de uitvoering van de vervolgacties rekening met deze wensen.

→ STAP #2 / PLANNEN & DOEN

- Volg het protocol wat jullie organisatie voor dit gezondheidsrisico gebruikt, zo nodig in overleg met de arts of andere disciplines.
- Leg de afspraken om het gezondheidsrisico te voorkomen of te beperken vast in het zorgleefplan.
TIP → Plan alvast een evaluatiemoment in om te zien of de extra zorg of ondersteuning helpt (zie stap 3).
- Handel volgens de afspraken en rapporteer je observaties op die afspraken in het zorgleefplan.

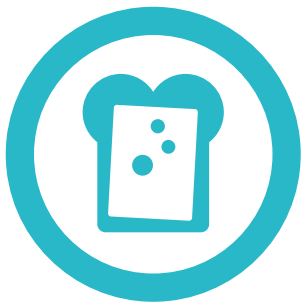
→ STAP #3 / EVALUEREN

- Evalueer de resultaten met de cliënt(vertegenwoordiger) en de arts en/of andere betrokken professionals. Geef samen antwoord op de vraag: heeft deze extra zorg het gewenste resultaat gegeven?

→ STAP #4 / BIJSTELLEN

- Gaat het goed? Ga, zo nodig, door met de gekozen acties. Kan het (nog) beter? Stel de acties bij om een beter resultaat te bereiken.
Plan nogmaals een evaluatiemoment in om te zien of de nieuwe acties het gewenste effect hebben.

→ RISICO ONDERVOEDING

VRAGEN

- Bent u de laatste 6 maanden onbedoeld afgevallen?
- Zit uw kleding losser? (als de cliënt nee zegt, maar jij wel ziet dat de kleding losser zit, deze vraag met ja beantwoorden)
- Heeft u minder eetlust?
- Observatie / Zijn er geregeld onaangebroken maaltijden in de kamer van de cliënt?
- Actie / Lees met het SNAQrc kaartje de BMI af (BMI < 22 is risico op ondervoeding en BMI > 28 is overgewicht)¹

JA NEE

¹ Volg bij overgewicht niet de tips van ondervoeding op, maar zet wel de vervolgacties van blz. 2 in.

→ **VERHOOGD RISICO** (Eén of meer keer met ja beantwoord = verhoogd risico)

→ TIPS BIJ VERHOOGD RISICO

Vraag of de cliënt pijn heeft aan het gebit of de mond.

Geef de cliënt wat vaker een (calorierijk) tussendoortje dat hij of zij lekker vindt (bijvoorbeeld een glas volle chocomelk of een vette vis) of geef dit de cliënt mee als advies.

Zorg voor een prettige maaltijd-ambiance (geen harde geluiden, geen storingen tijdens het eten, aandacht voor tafelschikking, mooi dekken van de tafel, enzovoort).

→ LET OP

Verhoogd risico op ondervoeding geeft een extra risico op:

- Vallen
- Huidletsel

→ RISICO HUIDLETSEL

VRAGEN

Is er al een actie in het zorgleefplan op dit risico? Zo ja, sla deze vragen over.

- Observatie / Is de cliënt volledig immobiel
- Heeft u vaak een vochtige huid door zweten/transpireren of incontinentie?
- Observatie / Heeft de cliënt huidplooien? (dit komt vaak voor bij zwaardere cliënten)
- Observatie / Heeft de cliënt grote moeite zelfstandig van houding te veranderen?
- Observatie / Reageert de cliënt niet op pijnprikkels (verlaagd bewustzijn)

JA NEE

→ **VERHOOGD RISICO** (Eén of meer keer met ja beantwoord = verhoogd risico)

→ TIPS BIJ VERHOOGD RISICO

Gebruik bij het wassen neutrale niet ontvettende zeep of was met verzorgend washandjes (wassen zonder water).

Zorg voor houdingsverandering of 'liften' in stoel ieder half uur.

Zorg voor houdingsveranderingen of wissellegging in bed om de 3 à 4 uur.

→ LET OP

Verhoogd risico op huidletsel geeft een extra risico op:

- Pijn
- Depressie

→ RISICO INCONTINENTIE

VRAGEN

Is er al een actie in het zorgleefplan op dit risico? Zo ja, sla deze vragen over.

- Bent u bang om urine/ontlasting te verliezen wanneer u de deur uitgaat?
- Bereikt u soms de wc niet meer op tijd?
- Heeft u afgelopen jaar twee of meer keer een blaasontsteking gehad?
- Moet u overdag meer dan 10 keer naar het toilet om kleine beetjes te plassen?
- Observatie / Ruikt de (kleding van de) cliënt of de omgeving naar urine?

JA **NEE**

→ **VERHOOGD RISICO** (Eén of meer keer met ja beantwoord = verhoogd risico)

→ TIPS BIJ VERHOOGD RISICO

Laat de cliënt kleding dragen die eenvoudig aan- en uit te trekken is (bijvoorbeeld een broek met een elastieken band).

Maak de route naar het toilet meer toegankelijk door bijvoorbeeld kledjes te verwijderen, de gang op te ruimen en/of meubels te verplaatsen.

Vraag de cliënt regelmatig of hij/zij gebruik wil maken van het toilet (let hierbij op de privacy van de cliënt) of maak een toiletschema.

→ LET OP

Verhoogd risico op incontinentie geeft een extra risico op:

- Huidletsel
- Depressie
- Eenzaamheid

→ RISICO MEDICATIEFOUTEN

VRAGEN

Is er al een actie in het zorgleefplan op dit risico? Zo ja, sla deze vragen over.

- Bent u de in afgelopen maand wel eens vergeten uw medicijnen in te nemen?
- Denkt u ondersteuning nodig te hebben bij de medicatie?
- Heeft u moeite met het doorslikken van medicijnen?
- Is het voor u onduidelijk welke medicijnen u dagelijks nodig heeft?
- Observatie / Is de tekst op de verpakking van de medicatie voor de cliënt (zelf met bril) onleesbaar?

JA **NEE**

→ **VERHOOGD RISICO** (Eén of meer keer met ja beantwoord = verhoogd risico)

→ TIPS BIJ VERHOOGD RISICO

Zoek hulpmiddelen die de cliënt helpen bij het (op tijd) innemen van medicatie. Vraag hiernaar bij de apotheek of kijk op www.hulpmidelenwijzer.nl.

Ga in gesprek met cliënt(vertegenwoordiger) over hoe risico's beperkt kunnen worden. Mogelijk moet er (een deel van) de medicatiezorg worden overgenomen.

Maak heldere afspraken over verantwoordelijkheden als je een deel van de medicatiezorg overneemt en leg deze vast in het zorgleefplan.

→ LET OP

Verhoogd risico op medicatiefouten geeft een extra risico op:

- Vallen

→ RISICO VALLEN

VRAGEN

Is er al een actie in het zorgleefplan op dit risico? Zo ja, sla deze vragen over.

- Bent u de laatste tijd gevallen of struikelt u regelmatig?
- Bent u bang om te vallen?
- Heeft u meer moeite met opstaan uit uw stoel of bed en met lopen?
- Heeft u moeite met het bewaren van uw evenwicht?
- Observatie / Liggen er losse kledjes of snoeren in de kamer van de cliënt?
- Observatie / Is er sprake van slecht schoeisel?

JA NEE

→ **VERHOOGD RISICO** (Eén of meer keer met ja beantwoord = verhoogd risico)

→ TIPS BIJ VERHOOGD RISICO:

Pas, in overleg met de cliënt, de woonomgeving aan, bijvoorbeeld:

- Verwijder losse kledjes en wankel of verrijdbare meubels.
- Verbeter de verlichting.

Ga na of de cliënt alles nog wel goed ziet (zie risico oogproblemen).

Adviseer de cliënt goed schoeisel te dragen (i.p.v. slofjes).

→ LET OP

Verhoogd risico op vallen geeft een extra risico op:

- Eenzaamheid
- Oogproblemen

→ RISICO DEPRESSIE

VRAGEN

Is er al een actie in het zorgleefplan op dit risico? Zo ja, sla deze vragen over.

- Voelt u zich verdrietig, neerslachtig of depressief?
- Voelt u zich boos, rusteloos en/of angstig?
- Trekt u zich de laatste maand vaker terug of heeft u minder interesse uw omgeving? (Vraag naar sociale contacten, activiteiten, etc.)
- Observatie / Doet de cliënt vaak hele negatieve uitspraken? (bijvoorbeeld: was ik maar dood)
- Observatie / Huilt de cliënt snel?

JA NEE

→ **VERHOOGD RISICO** (Eén of meer keer met ja beantwoord = verhoogd risico)

→ TIPS BIJ VERHOOGD RISICO

Stimuleer sociale contacten om eenzaamheid te voorkomen. Bied een cliënt een luisterend oor.

Zorg dat de cliënt een gezonde balans heeft van zinvolle activiteiten, rust en, zo mogelijk voldoende lichaamsbeweging.

Voldoende (zon-)licht/buitenlucht en een goed dag- en nachtritme.

→ LET OP

Verhoogd risico op depressie geeft een extra risico op:

- Ondervoeding
- Vallen
- Eenzaamheid

→ RISICO MONDPROBLEMEN / FACULTATIEF

VRAGEN

Is er al een actie in het zorgleefplan op dit risico? Zo ja, sla deze vragen over.

- Is uw bezoek aan een tandarts langer dan 1,5 jaar geleden?
- Heeft u problemen met het verzorgen van uw gebit?
- Heeft u een (zeer) droge mond en lippen?
- Heeft u vaak pijn aan uw mond (bij eten/mondverzorging) en/of een slecht passende gebitsprothese?
- Heeft u moeite met slikken?
- Observatie / Heeft de cliënt een slechte adem?

JA NEE

→ **VERHOOGD RISICO** (Eén of meer keer met ja beantwoord = verhoogd risico)

→ TIPS BIJ VERHOOGD RISICO

Adviseer cliënten na de maaltijd een glas water te drinken, zodat voedselresten weggespoeld worden.

Herinner een cliënt (met cognitieve problemen) elke ochtend en avond aan het poetsen van de tanden.

Adviseer de cliënt 's nachts zijn of haar gebit uit te doen om een infectie te voorkomen.

→ LET OP

Verhoogd risico op mondproblemen geeft een extra risico op:

- Ondervoeding
- Pijn

→ RISICO DELIER / FACULTATIEF

VRAGEN

- Observatie / Komt de cliënt verward over?
- Observatie / Ziet of hoort de cliënt dingen die er niet zijn (hallucinaties)?
- Observatie / Is de cliënt veel sneller afgeleid dan normaal?
- Observatie / Reageert de cliënt veel trager dan anders op antwoorden?
- Observatie / Is het slaappatroon van de cliënt veranderd? (omgekeerd dag-nachtritme)

JA NEE

→ **VERHOOGD RISICO** (Eén of meer keer met ja beantwoord = verhoogd risico)

→ TIPS BIJ VERHOOGD RISICO

Delirante cliënten zijn erg verward: ondersteun hen met een herkenbare, rustgevendende omgeving en oriënterende maatregelen (klok, kalender, vertrouwde voorwerpen, foto's etc.).

Delirante cliënten kunnen even niet meer voor zichzelf zorgen: ondersteun waar nodig rondom eten, drinken, toiletgang, mobiliteit.

Delirante cliënten zijn vaak angstig, benader hen op een rustige, geruststellende wijze (praat vriendelijk, maak gebruik van korte, duidelijke zinnen en loop, beweeg en handel rustig).

→ LET OP

Verhoogd risico op mondproblemen geeft een extra risico op:

- Vallen
- Ondervoeding
- Incontinentie

→ RISICO OOGPROBLEMEN / FACULTATIEF

VRAGEN

Is er al een actie in het zorgleefplan op dit risico? Zo ja, sla deze vragen over.

- Kunt u, zelfs met een bril, de krant niet meer lezen?
- Heeft u vanwege uw ogen moeite met werkzaamheden of hobby's? (Bijvoorbeeld puzzelen, handwerken, fietsen)
- Heeft u vanwege uw ogen moeite om ergens heen te gaan? (Bijvoorbeeld visite, boodschappen doen, ontmoetingsruimte, ziekenhuis)

JA NEE

→ **VERHOOGD RISICO** (Eén of meer keer met ja beantwoord = verhoogd risico)

→ TIPS BIJ VERHOOGD RISICO

Voorkom uitstekende voorwerpen in de woonruimte van de cliënt.

Werk snoeren in de woonruimte weg om vallen te voorkomen.

Zorg voor contrast tijdens het eten door gebruik van licht en donker servies en tafellaken.

→ LET OP

Verhoogd risico op oogproblemen geeft een extra risico op:

- Eenzaamheid
- Medicatiefouten
- Vallen

→ RISICO OORPROBLEMEN / FACULTATIEF

VRAGEN

Is er al een actie in het zorgleefplan op dit risico? Zo ja, sla deze vragen over.

- Heeft u problemen met horen (ondanks uw gehoorapparaat)?
- Zeggen anderen u weleens dat uw televisie te hard aanstaat?
- Kunt u een ander niet goed verstaan in een rumoerige omgeving? (Bijvoorbeeld wanneer u op straat loopt, op een verjaardag bent of wanneer u auto rijdt?)
- Heeft u moeite om een gesprek met meerdere personen goed te volgen?

JA NEE

→ **VERHOOGD RISICO** (Eén of meer keer met ja beantwoord = verhoogd risico)

→ TIPS BIJ VERHOOGD RISICO

Ga voor de cliënt staan wanneer je iets zegt om je gezichtsuitdrukkingen en mondbewegingen beter zichtbaar te maken.

Praat niet te snel tegen de cliënt. Praat duidelijk zonder te overdrijven.

Probeer een rustige plek te vinden om te praten met de cliënt (vermijd achtergrondlawaai).

→ LET OP

Verhoogd risico op oorproblemen geeft een extra risico op:

- Eenzaamheid

→ RISICO PIJN / FACULTATIEF

VRAGEN

- Heeft u ergens pijn wat nog niet bij ons bekend is?
- Observatie / Beschermt de cliënt een pijnlijke plek (tijdens de verzorging)?
- Observatie / Beweegt de cliënt zich abnormaal voorzichtig bij het veranderen van houding?
- Observatie / Zucht of kreunt de cliënt bij bewegen en heeft de cliënt daarbij een pijnlijke gezichtsuitdrukking?

JA NEE

→ **VERHOOGD RISICO** (Eén of meer keer met ja beantwoord = verhoogd risico)

→ TIPS BIJ VERHOOGD RISICO

Help de cliënt een zit-/lithouding te vinden die minder pijn doet.

Probeer afleiding te bieden aan de cliënt (bijvoorbeeld door te vragen naar welke muziek de cliënt graag luistert en deze vaker op te zetten).

Geef voorgeschreven medicatie op de juiste manier en rapporteer over het effect en de bijwerkingen van de behandeling in het zorgleefplan.

→ LET OP

Verhoogd risico op pijn geeft een extra risico op:
– Depressie

→ RISICO EENZAAMHEID / FACULTATIEF

VRAGEN

Is er al een actie in het zorgleefplan op dit risico? Zo ja, sla deze vragen over.

- Voelt u zich eenzaam?
- Heeft u het gevoel dat er onvoldoende mensen zijn op wie u kunt terugvallen wanneer u ergens mee zit?
- Voelt u zich vaak in de steek gelaten?

JA NEE

→ **VERHOOGD RISICO** (Eén of meer keer met ja beantwoord = verhoogd risico)

→ TIPS BIJ VERHOOGD RISICO

Probeer erachter te komen waar de cliënt van houdt en wat de cliënt nu vooral nog bezig houdt. Wat is voor de cliënt van betekenis?

Bied activiteiten aan die voor de cliënt van betekenis zijn. Dit geeft afleiding en maakt het leven plezieriger.

Maak dagelijkse activiteiten leuker door deze aan te kleden door bijvoorbeeld eten te combineren met muziek of het opsteken van een kaarsje (zo nodig een LED-kaarsje).

→ LET OP

Verhoogd risico op eenzaamheid geeft een extra risico op:
– Depressie
– Ondervoeding